

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosef G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu** Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, fost Primar General al Capitalei; **Vințilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **G. Petrovici**, Decan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

Unificarea Codurilor. Proiectul Procedurii Penale, de G. P. Docan, consilier la Curtea de apel București;

— *Răspunderea medicală după proiectul de reformă al codului penal. Combaterea tezei d-lui Dr. Marius Georgescu, propusă în Senat la 15 Februarie, curent*, de D. G. Maxim, fost președinte la Curtea de apel;

— *Despre acțiunea civilă rezultând din delict* (urmare), de N. Jac Constantinescu, președinte la Curtea de apel București.

JURISPRUDENȚE.

— *Înalta Curte de Casație și Justiție s. I: Maria și C. Petrovici cu Mihail Oprea*, (Sechestrul judiciar. Partaj în curs. Terțiu deținător. Hotărâre de înființarea sechestrului judiciar. Nu-i poate fi opozabilă);

— *Idem s. II: N. Bosnief Paraschivescu, recurs penal*, (Delict de ultraj de audiență, Avocat. Parlamentar. Când și în ce condițiuni se poate bucura de imunitate? Caracterul delictului de ultraj de audiență. Elemente constitutive);

— *Tribunalul Ilfov s. I civ. cir.: Iosef Marcu cu I. Sternbach*, (Donațiune deghizată între soți. Libertatea de a-și dărui unul altuia direct sau indirect cota disponibilă. Legatar universal. Proba cu martori cerută de el spre a dovedi existența unei donațiuni deghizate în favoarea soției, neconcludentă, legea referindu-se numai la moștenitorii rezervatari).

UNIFICAREA CODURILOR

PROIECTUL PROCEDURII PENALE

Comisiunile legislative ale Camerei și Senatului întrunite sunt pe cale a discuta proiectul procedurii penale debătut și de comisiunile parlamentului precedent.

După credința mea, se repetă o greșală.

Dacă proiectul codului penal a întrunit majoritatea sufragiilor, dacă, în linii generale, el a fost primit cu satisfacție de întreaga lume juridică, dacă el înseamnă un progres netăgăduit față de codurile în vigoare la noi, — nu tot așa este cu pro-

iectul procedurii penale. Atmosfera creiată în jurul acestuia este apăsătoare, criticele, foarte serioase, modificările aduse anteproiectului inițial, peste măsură de numeroase.

La întocmirea anteproiectului s'a ivit inspirația nefericită de a se lua ca bază a viitorului cod de procedură, legea ungară a XXXIII-a, promulgată în anul 1896, astăzi în vigoare în Ardeal. În lipsa altei lucrări și fără a se cerceta în prealabil concepția sa generală, anteproiectul a fost decretat în grabă ca proiect oficial, fiind trimis pentru amănunte în discuția comisiunilor parlamentare.

După ce acolo i s'a adus importante modificări, ambii raportori ai proiectului, în curent cu ele, au încetat din viață, iar parlamentul a fost dizolvat. Lucrările s'au trimis atunci la Consiliul legislativ, pentru ca autorii proiectului înșiși să facă critica și alegerea modificărilor propuse. Acum, comisiunile noului parlament reiau debaterile aceluiaș proiect, singurul oficial.

Nefiind dat din nou publicității, o discuție amplă asupra amănuntelor nu este posibilă. Reținem numai că se pregătește legiferarea anteproiectului întocmit de Consiliul legislativ, depus în parlament sub ministeriatul d-lui M. Popovici.

Nu cred că mai este necesară dovada că proiectul a fost prelucrat după modelul procedurii penale maghiare. În această revistă s'a demonstrat pe două coloane că multe capitole sunt traduse după aceea procedură (1). O simplă foietare a proiectului ca și, în ce privește planul lucrării, o comparație sumară a tabelor de materii, a proiectului și a codului ungar, este edificatoare.

De altfel, însuși propunătorul proiectului, d-l fost ministru, Popovici, în expunerea de motive spune oficial: „Trebuie să menționăm însă că o re-

1) *Judex*: Instrăinarea codurilor, *Curierul Judiciar* 1933, nr. 24 și 25.

ală influență a exercitat în special legislația procedurală penală ardeleană, întrucât ea conținea dispoziții pe care întreaga doctrină (!) le socotea superioare" (2).

*
* *

Eroarea fundamentală de a se întocmi noul cod de procedură „în largă măsură” și „sub reala influență”, mai exact *pe temeiul* unei legiuri ca aceea maghiară, va atinge, după umila mea părere, prestigiul noiei reforme penale și va contribui mai mult la slăbirea represiunii, decât la realizarea progresului dorit.

Codificarea proiectului în discuție este din toate punctele de privire criticabilă.

1. Din punctul de vedere național este o greșală a se lua ca model un cod vechiu, alcătuit la Budapesta acum 40 de ani, de către asupritorii poporului nostru din Transilvania. Este o greșală a ne-socoti dorința generală, rostită în congrese, moțiuni și declarații, de a se lua ca bază a unificării codurile vechiului regat, asupra căreia toată lumea a căzut de acord. Iar dacă adoptarea principiilor și schemei codului român nu pare potrivită, este în orice caz o greșală a ne depărta de legiurile geniului latin, pentru a îmbrățișa produsele unui popor inferior, elaborate într'un spirit străin de mentalitatea noastră.

Pentru ce oare să alegem tocmai modelul antebelic dela Budapesta, în loc de a lua ca îndreptar legiuirea unei țări latine, cum, bunăoară, este codul italian din 1931, ultimul cuvânt al științei penale de după războiu? Oare mândria și demnitatea națională nu prețuiesc nimic, când e vorba de a da țării întregite o legislație fundamentală?

Cunoaștem, e adevărat, o teorie, creiată ad-hoc, pe atât de tristă pe cât e de stranie, după care istoria ar dovedi că națiunile învingătoare adoptă în regulă generală dreptul națiunilor învinse (3).

De sigur ar fi deplorabil să lucrăm în asemenea spirit defetist la unificarea legislației noastre; dar chiar dacă, din câteva cazuri izolate, am generaliza o teorie, încă și atunci trebuie să presupunem superioritatea dreptului națiunii învinse; fără a-

ceastă superioritate, netăgăduită și invincibilă, dreptul acesteia nu are puterea de a se impune.

Cunoaștem de asemeni și nedumeririle celor cari se sbat, fără a înțelege ceea ce înseamnă problema spiritului latin în opoziție cu spiritul altor rase. Din nefericire pentru ei, problemele de acest gen nu se pot înțelege și nu se desbat numai cu argumente sau cu arguții. Dacă sufletul nu prinde aceste nuanțe, uneori imponderabile, zădarnică este orice discuție. Nu se poate discuta cu un surd muzica lui Wagner!

Este un adevăr îndeobște cunoscut că mai ales științele sociale, cum este și Dreptul, înainte de a fi universale, sunt și trebuie să fie rezultante ale spiritului național.

II. Din punct de vedere științific. Cum în o procedură se citesc moravurile unui popor, este elementar că la alcătuirea ei aceste moravuri, ca și gradul lui de civilizație, trebuiesc ținute în seamă. Principiile de bază recomandate de știință au valoare numai în măsura în care se potrivesc tradiției, obiceiurilor și firei poporului pentru care sunt prescrise.

Un cod de procedură nu este un tratat de doctrină, adică o lucrare de știință pură. Este o legiuire de știință *aplicată*, iar nu abstractă. Prin urmare, legiuitorul trebuie să formuleze regulile sale, prin excelență practice, de așa fel încât legea să fie în acord cu viața.

Dacă așa este, atunci și din punctul de vedere științific alegerea modelului maghiar constituie o greșală.

De altfel, deși mai nouă decât procedura noastră, procedura ungară din 1896 nu este în totul la curent cu ultimele cuceriri științifice și cu tendințele moderne. Dela promulgarea ei până astăzi nu se contestă că știința penală a evoluat. Se răspunde însă că noile transformări se pot introduce, precum s'au și introdus, pe canavaua legii a XXXIII-a! Dar pentru ce să brodăm de preferință *pe această canava* și nu pe aceea a codului din vechiul regat, sau pe a unuia din codurile străine promulgate recent (codurile italian, german, polonez, jugoslav)?

Proiectul este așadar criticabil nu numai pentru că s'a servit de un model învechit, dar și pentru că concepțiile adoptate, chiar când satisfac principiile științifice moderne, nu sunt potrivite în totul moravurilor noastre judiciare, gradului de civilizație și, mai ales, firei poporului român. Legiuitorul nu s'a condus prin urmare de un criteriu științific pentru a individualiza rânduelile ce prescrie, întrebându-se mai întâi la fiecare din ele dacă ne sunt aplicabile. În proiect abundă o sumă de idei vulnerabile și de inovații periculoase cari mai toate provin dela model. Spicuim din ele următoarele:

2) Unul din autorii proiectului mărturisește textual că „Consiliul legislativ a ținut seamă în largă măsură de codul de procedură ardelean” și că „deși proiectul astfel cum fusese redactat, acceptase multe instituții din legislația ardeleană... cu prilejul noiei revizuii s'a deschis o poartă și mai largă” acestor instituții. D-sa adaogă că, în ultimele lucrări de revizuire, s'a făcut un compromis între concepția germanică și concepția latină și că proiectul ar fi dobândit astfel un caracter național (v. G. Vrăbiescu, Raportul făcut Comisiunilor parlamentare la 26 Aprilie 1933: Revista penală 1933 nr. 7—9 pag. 444, 447, 453, 464, 465). Ca și cum am fi un popor de mixtură care să aibă nevoie de asemenea tranzacții în elaborarea legislației ce trebuie să poarte pecetia spiritului nostru național!..

3) Revista de drept comercial 1934, pag. 83 urm.

1) Limitarea atribuțiilor procurorului, care pierde calitatea de ofițer de poliție judiciară; 2) limitarea atribuțiilor judeului instructor, care nu se mai pronunță prin ordonanțe; 3) enumerarea limitativă a cazurilor de emiterea mandatelor de arestare; 4) desființarea înscrierii în fals în contra proceselor verbale, chiar și celor încheiate de magistrați; 5) funcționarea camerei de acuzare la tribunale (cu desbateri orale în materie criminală); 6) ședința contradictorie înaintea judeului de instrucție, sub sancțiunea nulității (deci două... repetiții generale (5 și 6) mai înainte de premieră: desbaterea procesului!); 7) reaua reglementare a strămutării pricinilor (art. 47—55); 8) inutilitatea regulilor privitoare la exercițiul oficiului de avocat (art. 79-80), de resortul legii avocaților; 9) inutilitatea regulilor privitoare la deliberări, divergențe, poliția ședinței, etc., cari trebuiesc unificate și pentru civil în o singură lege, de ex.: legea de organizare judecătorească; 10) imprecizia sistemului chestiunilor prejudiciale; 11) principiul nemijlocirii, imposibil de aplicat în actuala organizare judecătorească, fără a se păgubi represiunea; 12) continuarea acțiunii prin petiție directă, deși partea civilă nu stăruie; 13) evocarea acțiunii publice prin apelul părții civile, deși procurorul a cerut achitarea (art. 472); 14) judecarea procesului numai pe temeiul desbaterilor orale; inutilitatea unor probe culese la instrucție; 15) procedură egal de greoaie și de formalistă, în acte și desbateri orale, pentru toate infracțiunile mari și mici; 16) formalismul nulităților de fond și formă, anunțarea lor orală în cursul desbaterei (art. 101-108, 322, 325 ș. a.); 17) formalismul redactării sentinței și, separat, al procesului verbal al desbaterei, al procesului verbal de deliberare (anulări, cereri de rectificare, contestații la procesul verbal, completări etc.); 18) posibilitatea dijungerei acțiunii civile în cazuri complicate; 19) repunerea în termen (o opoziție motivată) pentru orice act legat de termen (art. 99), instituție reglementată imprecis (abrogată în noul cod italian); totuși menținerea și a opoziției nemotivate (art. 466 urm.); 20) desființarea principiului devolutiv al apelului; 21) dreptul inculpatului achitați de a apela motivele sentinței (art. 471); 22) dreptul apărătorului de a apela fără consimțământul prealabil al condamnatului; 23) recursul, cale extraordinară de atac, deși ordinară după Constituție; 24) un drept prea elastic de revizuire; judecarea revizuirii de prima instanță; 25) formarea listelor cu jurați de către... Curtea de apel; 26) dreptul Curții de apel în secțiuni-unite(!) de a ordona urmărirea infracțiunilor denunțate de un membru al său (art. 233); 27) plata despăgubirilor deținutului preventiv achitat; 28) imixtiunea guvernului în executarea hotărârilor penale.

Enunțând numai, aceste concepțiuni greșite și inovațiuni riscate, cari trebuiesc eliminate sau modificate, nu întreprindem un studiu. Trimitem în această privință la lucrările, puține la număr, cari au dovedit unele erori și lacune ale proiectului (4).

III. Din punctul de vedere practic procedura ungara este tot ce se poate închipui mai nereușit, mai ales dacă am privi-o prin prisma moravurilor noastre judiciare.

Acum doisprezece ani, am expus într-o broșură (5), ca și în coloanele acestei reviste (6), întregul sistem, arătând marile lui neajunsuri și totala lipsă de simț practic a legiuitorului străin. Formalismul, stângăcia, încetineala, piedicile pe cari la tot pasul inculpatul le poate pune justiției, fac din această procedură tocmai antipodul unei bune proceduri. Fără a reveni asupra paginelor scrise — cari conțin critica multora din principiile mai sus enumerate, și cari sunt deci o completare firească a articolului de față, — observ numai că ele n'au primit până astăzi niciun răspuns și că au fost, de sigur, atât de neîntemeiate încât mai toate neajunsurile ce semnalăm și-au găsit loc în proiectul român de procedură.

Magistrații originari din vechiul regat, cari au funcționat în Transilvania și cari au cunoscut deci bine ambele proceduri penale, și-au dat cu toții seama de marea inferioritate practică a procedurii maghiare. Nu am întâlnit nici unul care să nu o combată cu tărie (fără a mai releva surprinderea lor că această lege a putut servi ca izvor de inspirație legiuitorului cel nou), precum nu am auzit nici pe vreunul din juriștii ardeleni, laudând-o. Personal am experimentat-o cinci ani, dintre cari doi în calitatea permanentă de președinte al camerei de acuzare, în care timp am dobândit aceiaș nestrămutată convingere.

Cei cari redactează coduri din cabinet, fără a fi deprinși a le mânui în practică, cei cari își iau ca îndreptar o legiuire fără a cunoaște moravurile pentru cari a fost elaborată și fără a ține seama de moravurile pentru cari legiferează, — nu numai că întocmesc o legislație hibridă, dar fac o operă factice, păgubitoare și nedurabilă. Când o lege nu corespunde necesităților reale, când nu

4) V. Dongoroz, Observațiuni asupra anteproiectului de procedură penală, *Curierul Judiciar* 1931, nr. 35, 37, 40; 1932, nr. 3; Al. Procop Dumitrescu, Pe marginea codului de procedură penală, *Rev. de drept penal* 1933 nr. 7—9; Radu Manolescu, Judecarea procesului penal în cadrul proiectului de procedură penală, *Curierul Judiciar* 1934, nr. 1; Al. Stăfănescu, Sumare observații asupra procedurii penale ungare, *Pand. Rom.* 1931, IV, 146; V. Teodorescu, notă în *Pand. Rom.* 1934, III, 4; C. I. Marosin, notă, *Pand. Rom.* 1934, II, 63.

5) Pentru unificare, III, Observațiuni asupra legilor maghiare de organizare și procedură. Editura *Curierul Judiciar*, 1923.

6) *Curierul Judiciar*, 1923, nr. 28, pag. 438—441.

este ușor aplicabilă în practică, ea este iremediabil condamnată la dispariție.

Dacă noul cod se va promulga fără deosebiri importante față de proiectul distribuit parlamentarilor în anul 1933, — singurul pe care îl cunosc, — dacă se va da în mâna magistraților acest instrument greoiu, rău conceput și neeficace, nu pot crede că el va rezista spiritului șicanier al imprecinațiilor și al unora din avocații noștri și că justiția represivă, actualmente în criză, va fi scutită de un nou regres care să echivaleze cu o desființare.

Pentru că s'a nesocotit norma că la întocmirea unui cod de procedură practicianii sunt aceia cari au cuvântul hotărâtor, se va promulga un cod care va ocroti mai mult pe răufăcători decât pe oamenii cinstiți, criminalitatea eșind mereu triumfătoare.

IV Din punctul de vedere al tehnicii legislative. proiectul păcătuiește de asemenea.

Noi care înțelegem ceea ce înseamnă spiritul latin, — claritate, precizie, simplificare, sinteză, supleț, perspicacitate, — am fost obișnuiți, cel puțin până la războiu, cu legi scurte, simple și clare. N'am cunoscut metoda greoaie și complicată, specifică națiunilor germanice, care, în loc de a stabili principiile cardinale, construiește volume vaste ce seamănă cu tratatele de drept: „*O procedură*”, spunea C. Dissescu la 1900, *trebuie să fie simplă, scurtă, singură și clară*”.

Proiectul nu întrunește aceste condiții elementare. Deși din anteproiectul care la început conținea 970 articole, s'au eliminat vreo 300, au rămas totuși 687 articole lungi și prolixе. Ele prevăd tot felul de forme, de nulități, de reguli, — dintre cari unele se înțeleg dela sine, — așa încât proiectul are, cu adevărat, aspectul unui „compendiu de doctrină”, cum a fost asemuit. Unul din autorii săi a făcut de altfel declarația formală că a înțeles „să prevadă totul”.

Se știe că legiuitorul maghiar folosește întotdeauna tehnica germană. El nu fixează principiile generale, clare și precise, dela cari interpretul trebuie să pornească spre a le aplica în fiecare speță. Pentru spiritul greoiu al supușilor săi, el întocmește, după metoda analitică, un cod mare, complicat, meticolos care, totuși... nu reușește să prevadă totul. Opera lui ne arată tocmai ceea ce nu trebuie să fie o procedură. „*Procedura nu trebuie să cuprindă reguli prea multe și forme zădărnice, căci atunci e complicată și mai rău te încurcă*”, spunea tot regretatul Dissescu.

Pe lângă erorile de ordin științific și practic, proiectul are numeroase greșeli de redactare, o abundență de subdiviziuni, o nomenclatură nesigură, repetări și precizări inutile, un stil greoiu...

D-l V. Dongoroz a făcut în această privință o sumedenie de observații la ficcare din primile 187 articole ale anteproiectului.

*

* *

Dacă acesta este proiectul procedurii penale, munca și răspunderea comisiunilor parlamentare nu va fi ușoară. Față de concepția generală a proiectului și față de atâtea erori de ordin științific, tehnic și practic, nu văd posibile decât două soluțiuni: fie o transformare radicală a proiectului, fie, mai curând, retragerea lui, pentru a se întocmi un altul.

Când elaborăm codurile fundamentale destinate unui popor de optsprezece milioane — și încă pentru cine știe câte decenii — trebuie să trecem cu regret peste ambițiile de autor și peste supărările personale, deși păstrăm toată stima pentru străduința depusă, neîncoronată de succes. Singura călăuză nu poate fi decât adevărul și năzuința de a întocmi legislația cea mai perfectă cu putință.

Pentru aceea, *se impune ca, dela început, comisiunile parlamentare întrunite să ia în cercetare concepția de bază a proiectului, mai înainte de a intra în amănunte*; căci „alunecând în discuție articol cu articol, nu se va vedea pădurea din cauza pomilor”, cum spunea altădată d-l C. Xeni (7).

Impotriva întocmirii unui nou proiect, se va obiecta că am întârziat și până acum destul, că este necesar ca ambele coduri, atât cel de fond cât și cel de procedură, să intre în vigoare deodată (ceea ce este un deziderat foarte just) și că, prin urmare, nu mai avem timp. Dar obiecțiunea nu ar fi serioasă. Dacă se va decide că proiectul nu este la înălțimea marelui reforme penale ce vom a înfăptui, nu trebuie să pregetăm a-l înlocui cu un altul. Elaborarea acestuia va fi de altfel mult înlesnită prin munca desfășurată până acum. O întârziere de câteva luni nu are importanță, când unificarea a întârziat 17 ani.

Numai de nu s'ar numi pentru alcătuirea noului anteproiect încă o comisiune! Se știe că Napoleon spunea: „când voiesc să nu fac nimic, numesc o comisiune, când voiesc să realizez ceva, numesc un om”.

Din fericire, omul îl avem. Cel mai de seamă dintre penaliștii noștri, un savant tânăr, harnic, priceput și, totodată, un practician emerit, stă modest la o parte. Sunt sigur că dacă ar fi însărcinat cu redactarea unui anteproiect, el ar înfățișa în cel mai scurt timp unul superior, în care va primi toate ideile înțelepte din proiectul actual, dar fără a se servi de modelele vechi, străine fierei și obiceiurilor poporului nostru.

Să-mi fie îngăduit a încheia cu o mărturisire. Când, ca magistrat, am părăsit legislația Ardea-

lului, — în care am aflat multe principii și instituții ce merită a fi introduse în legislația unificată, a căror adopțiune am susținut-o cu toată convingerea, — am avut marea satisfacție de a arunca în fundul bibliotecii, între altele și legea de procedură penală, instrumentul de asuprire al maghiarilor în contra amicilor și fraților mei pe cari i-am lăsat în Ardeal. Credeam că am immortalat-o acolo pentru totdeauna. Nu bănuiam că ea va veni după mine, în atâtea din paginile și ideile proiectului de cod destinat țării mele în-tregite.

Dar nu am pierdut nădejdea; căci nu-mi pot închipui că eminentele personalități în mână cărora se află astăzi reforma penală — domnul ministru al justiției și juriștii parlamentari — vor consfinți această tentativă.

-G. P. DOCAN

Răspunderea medicală în penal după proiectul de reformă al codului penal

Combaterea tezei d-lui Doctor Marius Georgescu, propusă în Senat la 13 Februarie curent

SUMAR: 10) Critica proiectului ministerial în Senat de d-l Doctor Marius Georgescu. Proiectul nu se ocupă de nesuccese, ci de nepriceperea sau neglijența profesioniștilor care provoacă moartea celor operați sau consultați de medici. 20) Proiectul ministerial a prescris o măsură tradițională. Importanțele lucrări asupra materiei ale d-lui avocat I. Gr. Periețanu. Combaterea părerei d-lui Doctor Ygrec, colaboratorul ziarului „Adevărul”. 30) Doctorul Minovici, în Tratatul de medicină legală găsește necesitatea răspunderii medicale. Sancțiunea în perfectă cunoștință de cauză. Păreri conforme ale medicilor celebri străini. Părerea autorului Sourdat. Definiția Tribunalului din Cambrai. 40) Competența tribunalelor în cercetarea acestor infracțiuni. Argumente pentru afirmativa. Rolul expertizelor și al Consiliului sanitar superior. Garanțiile infractorilor medici în cele trei instanțe judiciare și intervenția avocaților. Părerea lui Ransson.

10) Distinsul practician, Doctorul Marius Georgescu, discutând în Senat, în ședința dela 13 Februarie curent, chestiunea morții cauzate prin neglijența sau incapacitatea dovedită a medicilor, în exercițiul profesiei lor, critică cu asprime sancțiunile prescrise de proiectul de reformă al codicelui penal, după care se prevede ca sancțiune închisoare și amenzi, precum și ridicarea dreptului de liberă practică a medicinei, pedepse aplicate medicilor cari vor fi cauzat moartea clienților lor în condițiunile excepționale menționate.

În susținerea tezei sale, Doctorul Georgescu, se referă la reușita sau nereușita operațiunii sau consultului medical, chestiune, de care nu se ocupă proiectul ministerial. Nimeni nu poate garanta reușita operațiunilor medicale; nimeni nu poate aprecia nepriceperea medicilor, a spus oratorul în Senat, adăugând că judecătorii n'au calitatea de a anula o diplomă universitară, a ridica dreptul de liberă practică sau a pronunța alte pedepse, chiar în urma dovezilor de moarte a pacienților, datorită incapacității sau nepriceperei profesionistului.

Ca să se ajungă la această soluțiune, care ni se pare contrară equității și unei tradițiuni constante în ce privește rolul justiției în sancționarea infracțiunilor de ori ce fel, se proclamă, în primul loc, un principiu neadmisibil — al impunității — al lipsei de răspundere în atare accidente grave. Și apoi, s'a pornit după cum arătam, dela o premiză manifest opusă celei ce o prevede proiectul ministerial în această materie.

Zisul proiect departe de a prescrie sancțiuni în cazurile de nesucces al intervențiunii medicale, precizează în mod clar sancțiuni pentru cazurile când moartea a fost provocată prin intervențiuni medicale, urmate de *neglijență* sau *nepriceperea artei medicale*. Nici nu rămâne îndoială că orice insucces nu poate fi reprimat și nici chiar criticat, când s'au luat toate măsurile prescrise de știință și profesionistului nu i se poate imputa cea mai mică neglijență. Succesul depinde de o serie de împrejurări, unele cu totul independente de știința sau dibăcia profesionistului, așa că proiectul în mod logic nu putea să se ocupe de atare insuccese, și cu atât mai mult nu putea să prevadă sancțiuni când ele ar avea loc. Din acest punct de vedere suntem de acord cu eruditul cronicar al ziarului „Adevărul”, Doctorul Ygrec, care, în susținerea colegului său spune: „Sancționându-se medicii în caz de insuccese, nici un chirurg nu va mai îndrăzni să opereze. Comisia ce a redactat noul cod penal a arătat o incomprehenziune totală a problemei responsabilității medicale”.

Astfel, ajungem în principal, la concluziunea netemeinicieii criticii proiectului ministerial pentru că acest proiect nu se ocupă de nesuccese, ci de nepricepere sau neglijența profesioniștilor, cari provoacă rezultate fatale — moartea — celor operați sau consultați de medici.

2) Menținându-ne, în consecință, în discuțiunea numai a celor sancționate de proiect, a nepriceperei sau nepregătirei medicale, observăm, că oratorul din Senat nu aduce nici un argument care să motiveze că dispozițiunile legale, ce se mențin, ar fi un adevărat atentat la progresele viitoare ale științei medicale, așa precum se pretinde.

Noi credem, că măsurile de ocrotire a lumii suferinde, prescrise de proiect, stabilite și de actualul codice penal, sunt bine venite, că, este inequitabil de a se lăsa nesancționat medicul, care, deși a fost cauza involuntară a unei morți, dar, este dovedit că dânsul n'a luat precauțiunile pe care prudența le comandă, că, n'a dat atențiunea cerută în asemenea cazuri grave. În acelaș mod, și pentru identitate de motive, nu vedem, iarăși, argumentele ce ar îndruma pe legiuitor de a nu proceda la sancțiuni când se constată că orice alt profesionist dovedește o absolută incapacitate, neglijență și o lipsă a cunoștințelor elementare în domeniul specialității sale, din ale cărui procedee nechibzuite s'au provocat accidente grave.

Dacă ne referim la tradițiune observăm că și în trecut, asemenea rezultate fatale, provocate, în mod general și fără deosebire de calitatea infractorului, sunt pedepsite, atât după codicele penal francez cât și după cel român.

Art. 290 cod. pen. trans.: „Acela care prin imprudență a pricinuit moartea vreunei persoane, a săvârșit delictul de omucidere, se va pedepsi cu închisoarea corecțională până la trei ani”.

Art. 291 cod. pen. trans.: „Iar dacă moartea s'a pricinuit prin nepriceperea, neglijența la îndeplinirea misiunii sau profesiunii aqeluia, care a pricinuit-o, sau

prin călcarea regulamentelor acestei misiuni sau profesioni, delicventul se va pedepsi cu închisoarea corecțională până la trei ani și cu amendă dela...

Art. 248 cod. pen. rom.: „Oricare din nedibăcie, din nesocotință, din nebagare de seamă, din neîngrijire sau din nepăzirea regulamentelor, va săvârși omor fără voe, ori va fi fost cauza involuntară de a săvârși omorul, se va pedepsi cu închisoare dela 3 luni până la un an și jumătate, și cu amendă dela 26 la 500 lei“.

Art. 319 cod. pen. fr.: „Ori care, din imprudență, neatențiune, neglijență sau neobservarea regulamentelor, va fi săvârșit involuntar un omor, sau dacă involuntar i-a fost cauza, va fi pedepsit cu închisoarea dela trei luni la doi ani și cu amendă dela 50—600 franci“.

Și în celelalte legislațiuni se prevăd dispozițiuni cu sancțiuni analoage. Astfel, atare texte, prin caracterul lor general, vizează toate activitățile nocive, indiferent de situațiunea pe care a avut-o agentul în momentul când faptul vătămător a fost săvârșit, după cum susține Inalta Curte de Casație s. II-a prin deciziunea sa din 8 Iulie 1931, dată de acord cu excelentele argumente ale d-lui I. Gr. Periețeanu, renumitul avocat, din baroul de Ilfov.

Și astfel fiind, ajungem la concluzia că proiectul de reformă ministerial n'a făcut altceva decât a precizat pentru profesiunea de medic ceea ce vechea lege penală prescria pentru orice profesionist, care s'a dovedit vinovat în condițiunile expuse. N'a adus nici o inovațiune proiectul ministerial, ci a adoptat pentru profesiunea medicală principiul cuprins în art. 291 din codicele austriac, aplicabil în Transilvania, după care sunt sancționate, în general, faptele de moarte pricinuite prin nepricepere, neglijență la îndeplinirea misiunii sau profesiunii aceluia care a pricinuit-o, cu facultate pentru instanța judecătorească de a interzice persoanei, declarată culpabilă, exercitarea profesiunii sau misiunii sale, pentru totdeauna sau pe timp determinat.

Și, de altminterlea, suntem în drept a ne întreba: Care ar fi motivul de diferențiere, ca orice alt profesionist să fie pedepsit, dacă în exercitiul misiunii sale, ajunge, prin propria sa culpă, la un atare caz nenorocit, provocând involuntar moartea unei persoane, exceptându-se medicii?

Iată, un căpitan de vas, mecanicul unui tren, din a căror neglijență sau nepricepere se provoacă abordajul vasului, sau deraierea trenului, și ca consecință moartea multor călători. Arhitectul sau antreprenorul, în aceleași împrejurări, cari au procurat materiale defectuoase, de rea calitate, așa că ele au devenit una din cauzele ce au provocat moartea unor lucrători. Toate aceste cazuri cu rezultate grave pot rămâne nepedepsite?

Aplicațiunea textului legal din codicele penal a mers atât de departe, încât Curtea de apel din Lyon a considerat neglijență, și deci imputabil, faptul hotelierului care a lăsat să moară fără ajutor pe unul din clienții săi, cuprins în mod subit de boală.

Proiectul ministerial, departe deci de a fi introdus un articol monstruos pentru medici, așa precum socotea d-l Doctor Ygrec, a prescriș o măsură tradițională, dictată de umanitate și de bunul simț, și consacrată încă din timpul romanilor.

Digestele cuprind o dispozițiune clară, după care se pedepsește medicul, dacă moartea bolnavului, ce l'a căutat, a fost rezultatul unui fapt grav din partea sa: *quod per imperitiam commixit medicus imputari ei debet*.

Conchidem deci, că proiectul legal nu face altceva decât a aplica pentru oamenii de artă și știință — medicii — principiul general aplicabil oricărui individ, care, prin neglijență sau nesocotință a pricinuit un accident grav. Cu drept cuvânt, spune d-l Periețeanu în monografia sa: „Legea penală atinge orice activitate nocivă, desfășurată în exercitiul diferitelor profesiuni sau îndeletniciri, așa că e' pur și simplu oșios a mai discuta, chestiunea responsabilității penale a medicilor, cari, din neglijență sau nepricepere au pricinuit moartea acelor pe cari îi tratează. Singura discuțiune posibilă este de a se ști, în fiecare speță, cum și în ce măsură este angajată această responsabilitate“ 1).

30) În afară de considerațiunile expuse, în afară de tradițiune, ce rezultă din dispozițiunile legii penale în vigoare, sub imperiul căreia fără temei s'a cercat a se înlătura răspunderea medicală, observăm, că a-proape unanimitatea doctrinei și jurisprudenței franceze și române, cât și medici celebri consacră sistemul ce-l profesăm, încă dela începutul practicărei codicelor penale francez și român.

În ce privește jurisprudența română nu putem de cât a ne referi la importante monografii ale d-lui Periețeanu, menționate, ce cuprind lămuriri detaliate în această materie, și care, pot îndruma pe cei ce tind a cunoaște sistemul cel mai rațional sub raportul răspunderii medicale (2). După cum a decis Inalta Curte de Casație, prin decizia din 1931, sub președinția regretatului consilier Al. D. Oprescu, atare răspundere nu mai poate fi pusă astăzi, în îndoială, nici chiar în statele în care, în lipsă de texte categorice, doctrina și jurisprudența au complectat lacuna legală.

Regretatul doctor Mina Minovici, profesor de medicină legală, în remarcabilul său tratat, examinează problema răspunderii medicale în cazurile ce ne preocupă și necesitatea aplicării sancțiunilor. „Responsabilitatea penală, adaugă ilustrul profesor, există, și greșelile medicului trebuiesc examinate după gradul lor de gravitate, și-si găsesc sancțiunea în articolele din codicele penal. Principiul răspunderii este în afară de orice discuțiune; nu concepem un privilegiu de imunitate pentru practica medicală. Dimpotrivă, sunt pentru o cât mai largă aplicare a principiului, însă nu admit sancțiunea decât acea dată în perfectă cunoștință de cauză, justiția fiind în prealabil luminată de verdictul unui organ medical autorizat“ (3).

În marea operă a profesorului Minovici sunt rezumate părerile exprimate de diferiți profesori și medici străini, cu privire la răspunderea medicală. Brouardel, Lacassagne, Vibert, Legrand du Saule, Le Gendre, conchid cu toții pentru urmărirea medicului ce a săvârșit greșeli, dar, sancțiunea și gradațiunea acestia trebuie să fie în funcțiune directă de avizul competențelor medicale (4).

1) Responsabilitatea civilă și penală a medicilor, de I. Gr. Periețeanu, avocat; Editura „Curierul Judiciar“, 1932, pag. 30. A se consulta și cea altă lucrare a aceluiaș autor: „Responsabilitatea medicală din punct de vedere penal“, Editura „Curierul Judiciar“ 1926, precum și Reparațiunea daunelor cauzate în stare de necesitate, studiu urmat de Observațiuni asupra stării de necesitate în materie de responsabilitate medicală de A. Ionașcu, editura Curierul Judiciar, 1934.

2) A se vedea nota precedentă.

3) Profesor Dr. M. Minovici, „Tratat de medicină legală“, I, pag. 228—275.

4) Idem, acelaș autor, pag. 231.

„Când acțiuni de acest gen sunt deduse înaintea tribunalelor, spune Sourdat, renumit autor, ele nu trebuie să se dedea la aprecierea sistemelor și a metodelor științifice. Medicul, care exercită meseria sa, în virtutea dreptului ce-i conferă legea, după justificarea studiilor și capacității sale, trebuie să lucreze cu independență, după luminele și conștiința sa. De altminterale, judecătorii ar fi cele mai adeseori în nepuință de a hotări în atare chestiuni. Dar ei pot totdeauna să recunoască dacă a avut loc din partea medicală neglijență caracterizată, uitarea precauțiilor pe care prudența ordinară o comandă și regulile admise de toți ca sigure: părăsirea bolnavului și altele“ (5).

Nu putem mai bine încheia decât fiind de acord cu părerea tribunalului din Cambrai, care, a definit foarte just regula de urmat în această materie, spunând că omul artei trebuie să fie responsabil nu de erorile ce le poate comite în exercitiul profesiei sale, când faptele ce-i sunt în sarcină, sunt de acelea cari, prin natura lor, sunt rezervate încredințării și discuțiilor științei, dar, de acte de imprudență, de ușurință, de neatențiune, astfel cum ar fi: vizite întârziate și superficiale ale bolnavilor, fără a ține seamă de durerile ce ei arată.

40) În fine, obiecțiunea ce se mai face în Senat, de către abilul chirurg d-l Doctor Georgescu, este privitoare la competența tradițională, ce se prescrie în proiectul ministerial, a judecătorilor în ce privește cercetarea și sancționarea infracțiunilor medicale menționate. Din acest punct de vedere d-sa cere suprimarea dispozițiilor din proiect care prevăd competența justiției în această materie, pe motivul că judecătorii n'ar avea calitatea de a se pronunța în aceste chestiuni.

D-l Doctor Ygrec, competentul colaborator al „Adevărului“, este și mai categoric. „Este ceva mai grav, spune d-sa, în noua sancțiune penală prevăzută în proiect împotriva medicilor și chirurgilor. E o stavilă pusă de lege împotriva chiar a profesiei chirurgiei și medicinei, când se dă dreptul unui judecător modest, din cine știe ce tângușor, să ridice dreptul de practică a medicinei, unui medic sau chirurg, al cărui client s'a întâmplat să moară“.

Chestiunea competenței instanțelor judiciare în materia ce ne preocupă, nu este nouă; ea este discutată de numeroși oameni de știință. Ei se întreabă, ca și distinșii medici, de cari diferim în păreri: „Cum ar putea tribunalele să ajungă cu certitudine dacă medicul, într-o împrejurare dată, s'a conformat regulilor profesiei sau dacă s'a îndepărtat în mod imprudent dela ele? Tribunalele pot fi ele chemate să judece metodele și sistemele care împărtășesc știința, să blameze ceea ce omul de artă a săvârșit, să decidă în fine, ceea ce el ar fi trebuit să facă? „

Negreșit, că tribunalele n'au cădere ca să intre în amănuntele ce le provacă discuțiunea chestiunilor medicale, asupra cărora de multe ori înșiși specialiștii cei mai de seamă nu sunt de acord, dar, zisele instanțe vor trebui să se mărginească, cu mijloacele de investigațiune ce le sunt legalmente la dispoziție, a constata dacă rezultatul fatal al intervențiunii medicale este datorit incapacității sau neglijenței, cazuri,

ce le prevede proiectul codicelui penal. Și, ca să se ajungă la acest scop este notoriu că tribunalele, în generalitatea cazurilor, recurg la expertize, conduse tot de medici, sau la Consiliul sanitar superior, organe, ce pot aduce suficientă lumină în stabilirea adevărului, a realei situațiuni în fiecare împrejurare.

Urmărirea răspunderii medicale este deci exercitată de instanțele judiciare, după cum spune marele penalist Faustin-Hélie, cu extremă prevedere și numai în cazurile când incapacitatea sau neglijența sunt notorii (6). Atare urmăriri se exercită numai de tribunalele de județ și nu de orice judecător modest din târguri. Iar aceste instanțe au suficient control, întrucât sentința dată este supusă apelului, la Curtea de apel, și recursului în casare, la suprema instanță. Trebuie, apoi, să nu uităm că medicii, ca orice justițiabil, au încă o garanție și un control eficace, în intervențiunea avocaților, cari, prin studii serioase ale faptelor, clarifică situațiunea și sunt de un folos învederat în stabilirea adevărului.

În ultimul loc, adăogăm că întru cât răspunderea medicală nu poate fi contestată în cazurile enumerate, trebuie să existe o autoritate care să pronunțe sancțiunile. Și, din acest punct de vedere, socotim, că singure instanțele judiciare sunt mai în măsură de a exercita acest important rol. „Justiția, după cum spune Ransson, este o funcțiune socială impozantă, ce impune acelor cărora le asumă răspunderile cele mai grele și datoriile cele mai importante. Astfel, că o atare misiune a judecătorului îi cere cunoștințe solide și aptitudini variate“ (7).

Și după cum am arătat, dacă cunoștințele sale sunt insuficiente, expertiza îi aduce apreciable servicii. Judecata nu este dar călăuzită de propria sa observație, ea este luminată după arătările experților și ale rapoartelor ce se pot pretinde în diferite cazuri.

Nu poate fi contestată competența justiției, pentru că ea are o competență generală, în orice infracțiune, de orice fel. Ea controlează, verifică și decide când este sezisată de abaterile grave și ale altor oameni de știință sau de artă: arhitecții, căpitani de vase, contabili administratorii de societăți.

Restrânsă în marginile ce le-am descris, suntem convinși, că răspunderea penală a medicilor în exercitiul profesiei lor, este logic admisă în proiectul de reformă a codicelui penal, ca și menținerea tradiționalei situațiuni a îndrituirii instanțelor judiciare cu cercetarea și judecata infracțiunilor.

DIMITRIE G. MAXIM

Fost președinte la Curtea de Apel

DESPRE ACȚIUNEA CIVILĂ REZULTÂND DIN DELICTE *)

(Urmare)

Ordonanța de neurmărire. Opoziția părții civile contra ordonanței de neurmărire

Parte civilă poate face opoziție la Camera contra ordonanței de neurmărire a judecătorului de instrucție, în cazurile prevăzute de art. 117 129, 130, 132 și 523 pr. pen. cum și la oricare ordonanță ar vătămă interesele sale civile.

6) Faustin-Hélie, „Théorie du Code pénal“, IV, pag. 116.

7) Ransson, „L'art de juger“, pag. 18.

*) Vezi *Curierul Judiciar* nr. 7 și 8 din 10 și 17 Februarie 1935

5) Sourdat, „De la responsabilité“, I, pag. 621. Acest autor citează pe Laurent, care în acelaș mod susține că medicul poate fi ținut chiar de o culpă ușoară, dacă este sigură și caracterizată.

Opoziția părții civile contra ordonanței de neurmărire a judecătorului de instrucție este admisibilă pe baza art. 137 alin. 2, combinat cu 129 și 130 pr. pen. (*C. G. Rătescu și N. Pavelescu* I, p. 285, nr. 29; *Jurisprudența Generală* speța 557, 1924.)

Prin art. 137 pr. penală s'a dat părții civile dreptul de a pune în discuțiune prin opoziția ce face la Cameră, atât acțiunea sa privată cât și cea publică.

Art. 137 pr. pen. prevede pentru partea civilă calea de atac a opoziției contra ordonanțelor de neurmărire și o refuză inculpatului contra celor de urmărire.

Când ordonanța de neurmărire este reformată prin opoziția părții civile, inculpatul trimis în judecată de Cameră are drept de recurs în casație, singura instanță înaintea căreia dânsul poate invoca și propune mijloacele sale de apărare fiind instanța competentă să anuleze deciziile Camerii (*Cas. II, Dreptul*, 18. 1904).

Nu se mai poate intenta acțiune directă în civil sau la tribunalul corecțional, după ce s'a dat ordonanța de neurmărire (*Curierul Judiciar* 29. 1933, cu studiul d-lui *V. Dongoroz*).

Legea nu a înțeles să lase liberă calea acțiunii directe după ce a intervenit o ordonanță de neurmărire (*Curierul Judiciar*, 29. 1933 cu studiul d-lui *V. Dongoroz*).

Ordonanțele de neurmărire au autoritate de lucru judecat după următoarele distincții :

Dacă au fost motivate în fapt, ele au autoritate provizorie și relativă până la descoperirea de noi probe;

Dacă au fost motivate în drept, autoritatea e absolută;

Ordonanțele de trimitere nu au autoritate de lucru judecat în privința calificării culpabilității și probelor.

A se vedea „O replică la un răspuns” de d. *V. Dongoroz* (*Curierul Judiciar* 29. 1933 și *Jurisprudența Generală* 40. 1932, speța 1260).

Partea civilă în faliment. — In contra ordonanței de neurmărire în materie de faliment, singur judecătorul sindic se poate constitui parte civilă și opoza.

Creditorii falimentului nu sunt părți civile de sine stătătoare fiind reprezentați în totalitatea lor ca masă credală de judecătorul sindic respectiv. Numai el are calitatea de a face opoziție, dacă s'a constituit formal și la timp parte civilă.

Formalitățile opoziției părții civile la Cameră

Art. 137 pr. pen., recunoaște părții civile prin alin. 2 dreptul de a ataca cu opoziție ordonanțele de neurmărire date în virtutea art. 129 pr. pen.

Dar textul art. 137 nu prevede nici o altă formalitate relativă la această cale de atac, ci numai

termenul în care ea urmează a fi făcută și care e prescris prin alin. 4.

Doctrina a simțit nevoia de a asimila această opoziție cu apelul, date fiind atributele și puterile instanței investite cu judecata opoziției și s'a subordonat exercițiul acestei căi de atac regulilor prescrise de art. 197 pr. pen.

Unde se adresează opoziția?

Potrivit art. 197 pr. pen. declarația de apel se face la grefa instanței.

Opoziția se adresează către președintele Camerii și se depune la grefa cabinetului de instrucție sau al tribunalului.

S'a decis că petiția către președinte poate chiar să lipsească, ceea ce interesează este petiția de depunere la grefă.

În lipsa unei dispoziții a formei în care are a se face opoziția, e indicat a urma regulile prescrise de art. 198 și 203 pr. pen. pentru facerea apelului în general, așa că precum apelul se declară la grefa tribunalului, asemenea și opoziția se declară la grefa judecătorului de instrucție (*Bul. Cas.* 1921, p. 168; *Cas. II*, 1928, 2779).

Opoziția la Camera de punere sub acuzare contra ordonanței judecătorului de instrucție trebuie a fi declarată și depusă la grefa judecătorului de instrucție, iar nu la Camera de acuzare (*Bul. Cas.* p. 168 din 1913).

Dacă art. 137 proc. penală declară că opoziția are a se face către Camera de acuzare, aceasta nu înseamnă decât că Camera de acuzare, ca o a doua instanță, are competența a se pronunța asupra ordonanțelor judecătorului de instrucție contra cărora s'a făcut opoziție.

Opoziția în contra unei ordonanțe a judecătorului de instrucție e în realitate un apel care are de scop a provoca Camera de acuzare să cerceteze din nou cauza asupra căreia s'a pronunțat judecătorul de instrucție; în lipsa unei dispozițiuni în ce privește forma în care are a se face opoziția, au a fi observate regulile prescrise de art. 196 și 198 proc. penală, pentru facerea apelului în general.

Precum apelul contra sentințelor în materie corecțională are a se declara și depune la grefa tribunalului care a pronunțat hotărîrea, asemenea și opoziția contra unei ordonanțe a judecătorului de instrucție are a fi declarată și depusă la grefa judecătorului de instrucție care a dat ordonanța (*Cas. II*, dec. nr. 138 din 1913, *Bul.* pg. 169).

Opoziția contra ordonanței judecătorului de instrucție adresată direct la Cameră se respinge ca neregulat făcută.

Alegere de domiciliu la reședința instructorului

Din împrejurarea că prin art. 60 pr. pen. se dă instruirea în competența și altui judecător decât

acel dela reședința părții vătămate, art. 137 combinat cu 65 pr. pen. pune obligațiune părții civile să-și aleagă domiciliu la reședința judecătorului de instrucție care instrumentează.

Potrivit art. 65 proc. pen., partea civilă care nu va locui în orașul unde se face instrucțiunea, va fi datoare să aleagă acolo un domiciliu printr'un act depus la grefa tribunalului, neputând, în caz de nealagere de domiciliu, să opună la actele cari după lege vor trebui să-i fie notificate, neîndeplinirea formalității de notificare; iar din art. 137 proc. pen. rezultă că partea civilă va putea face opoziție la Camera de punere sub acuzare, în contra ordonanțelor judecătorului de instrucție prin care s'ar vătămă interesele sale civile, în termen de 3 zile, termen care va curge din ziua notificării ordonanței la domiciliul ales la locul reședinței tribunalului, sau din ziua de când s'a dat ordonanța, în caz de nealagere de domiciliu.

Deci, atunci când este constatat, în mod suveran fără denaturare de către instanța de fond, pe de o parte că recurenta, ca parte civilă, având domiciliu în altă comună, nu și-a făcut o alegere de domiciliu la reședința tribunalului spre a i se notifica ordonanța judecătorului de instrucție iar pe de altă parte că recurenta a introdus opoziția sa după 9 zile, dela darea ordonanței de către judecătorul de instrucție, în asemenea condițiuni cu drept cuvânt Camera de punere sub acuzare a respins ca tardivă opozițiunea recurtenței și ca atari, prin procedarea sa a făcut o bună aplicațiune a legii (Cas. II, *Jurisprudența Generală* 25 din 1933).

Conform art. 137 pr. pen. partea civilă are drept de opoziție în termen de 3 zile dela notificare, la domiciliul ales conform art. 65 pr. pen.

Dacă însă a fost lipsită de diligența de a-și alege domiciliul în raza orașului de reședință al judeului instructor, partea civilă este decăzută din dreptul ce avea de a i se notifica ordonanța și ca atare termenul de opoziție va fi 3 zile dela darea ordonanței definitive de neurmărire (Cas. II, decizia 2787 din 1933. Dos. 2962 din 1933).

Domiciliu ales este acela pe care părțile îl aleg pentru executarea unui act (art. 96, 97 cod. civ., art. 64 pr. civ.).

Asemenea conform art. 179 pr. pen. partea civilă va face prin actul său de plângere către tribunal, alegere la domiciliu în orașul unde se află tribunalul.

În caz când partea nu a făcut alegere de domiciliu comunicarea urmează a se face la domiciliul real? Nu se face la domiciliul real căci, legea cere domiciliul ales. Se decide însă că se va face comunicarea recursului procurorului general la domiciliul real ales, dar nu în caz de recurs, al cărui termen curge dela notificarea deciziei la domiciliul ales.

Termenul opoziției

Termenul variază după calitatea părții ce o face.

Conform art. 137 pr. pen. opoziția va trebui să fie pornită în termen de 3 zile care va curge: pentru procuror din ziua ordonanței, pentru partea civilă din ziua notificării la domiciliul ales, pentru prevenitul nearestat tot din ziua notificării la domiciliul ales, iar pentru prevenitul arestat, din ziua de când ordonanța i se va comunica de grefier.

Termenele trebuiesc strict observate sub pedeapsă de nulitate, ele fiind de ordine publică.

Regulamentul interior al tribunalelor care determină orele de lucru în grefe nu poate restrânge dreptul de apel; apelantul e dator ca chiar în orele de închidere a grefei să caute pe grefier care e obligat să primească apelul.

Faptul de a găsi grefa închisă nu constituie un caz de forță majoră care să ducă la prorogarea termenului de apel (*Rec. des Somm.* 1. 1930).

Zile libere

Conform art. 137 alin. IV termenul de opoziție este de 3 zile libere.

Intrucât procedura penală nu prevede o dispozițiune generală privitoare la modul de socotire a termenelor, urmează ca, în lipsa unei derogări speciale exprese în procedura penală, să se aplice regula stabilită prin art. 729 pr. civilă.

Dacă art. 137 pr. penală dispune că termenul de opoziție de 3 zile curge, în ce privește opoziția procurorului din ziua când s'a dat ordonanța, iar în ce privește pe acea făcută de partea civilă și prevenitul „din ziua notificării ordonanței”, de aci nu rezultă decât că legiuitorul a voit să dispună că termenul opoziției procurorului curge de la pronunțare, iar acela al opoziției prevenitului și a părții civile dela comunicarea ordonanței, dar nu se poate deduce intențiunea legiuitorului ca termenul de 3 zile prevăzut de art. 137 pr. pen., să fie socotit pe zile nelibere.

Expresiunea „din ziua” este întrebuințată de legiuitor și în procedura civilă în diferite texte ca în art. 318 și 319, materie în care nu poate fi discuțiune că termenele se socotesc în toate cazurile pe zile libere față cu dispozițiunile art. 729, ceea ce dovedește pe deplin că argumentul de text tras din această expresiune pentru a se deduce intențiunea legiuitorului de a socoti termenele pe zile nelibere, nu are nici o valoare.

Prin urmare, termenul prevăzut de art. 137 din procedura penală are a fi socotit pe zile libere conform principiului general stabilit prin art. 729 proc. civilă (Cas. II, dec. pen. 5879 din 3 Iulie 1928, *Jurisprudența Generală*, 1928, speța 1650).

Notificare.

De când se socotește ?

Din ziua comunicării ordonanței de către grefier, la domiciliul ales, conform art. 65 pr. pen.

Ordonanța se notifică părții civile la domiciliul ce și-a ales.

Termenul de opoziție curge dela notificare. Lipsa notificării sau notificarea neregulată au ca rezultat suspendarea termenului de opoziție față de partea civilă care poate exercita această cale de atac mai târziu fără a i se putea opune faptul cunoștinței.

Agenții administrativi pot face acte de procedură ?

S'a decis că potrivit prevederilor legii de organizarea poliției din 1929, agenții poliției administrative (cf. art. 139) sunt în drept să îndeplinească singuri orice acte de procedură judiciară, fără nici un fel de asistență sau de întărire testimonială a altor persoane.

Când inculpatul condamnat a făcut motiv de contestație la executarea unei hotărâri penale pe temeiul că s'ar fi făcut comunicarea printr'un agent polițienesc, iar nu de comisar și în orice caz sub atestarea martorilor asistenți, tribunalul cu drept cuvânt a respins contestația considerând că de nicăeri nu rezultă îndatorirea ca agenții administrativi să-și împlinească sarcina lor de organe de comunicare a actelor judecătorești, sub control și garanția vreunor asistenți.

Opoziție prin procură.

Precum constituirea de parte civilă se poate face prin procură tot astfel și opoziția se poate face prin procură.

Conform art. 197 pr. pen. declarația de apel trebuie făcută de însăși partea sau de către un a-nume împuternicit al său în care caz procura rămâne la dosar.

Intenția legiuitorului a fost de a asigura instanța despre o valabilă manifestare de voință a părții și eventual să poată fi chemată la răspundere pentru efectele angajării instanței de apel care conform art. 138 pr. pen. are drept de a acorda daune.

Quid în cazul depunerii la dosarul instrucției a unei procuri generale ?

După unii, nimic nu poate autoriza pe partea civilă să se sustragă dela răspunderile pe cari le are și cari decurg din manifestările mandatului său.

Căile de atac, opoziția, apelul nu pot fi exercitate decât de avocat.

Partea care nu e avocat și are procură, trebuie să angajeze avocat spre a face opoziție, apel, recurs, etc.

Soțul care nu e avocat având procură generală nu poate face opoziție sau apel pentru soție.

Ei poate reclama pentru soție, însă numai în materie de insultă și calomnie când adică onoarea familiei, a cărei autoritate maritală o are, este în discuție.

Soțul nu poate semna pe soție în opoziția la Cameră.

Se cere procură specială chiar pentru avocat. Art. 199 pr. pen. este categoric în acest sens.

Soția semnată de soț poate ratifica opoziția sau apelul printr'o petiție dată în termenul de opoziție sau apel (A se vedea jurisprudența de sub art. 198 pr. pen. de C. G. Rătescu și N. Pavelescu).

În materie penală soțul nu poate reprezenta în justiție pe soția sa, numai soția condamnată având dreptul de a face apel și a-l semna. Apelul declarat de soț nu e valabil (Bul. Cas. 1900, p. 1226).

Citare directă la tribunalul corecțional.

Conform art. 60, 143 și 178 pr. pen. tribunalul în materie corecțională poate intra în cercetarea faptelor nu numai în urma trimiterii ce-i s'a făcut de procuror, potrivit art. 131 și 158 pr. pen. dar chiar prin simpla cerere a celui vătămat, rămânând bine înțeles ca partea vătămată să se constituie parte civilă conform art. 6 pr. pen. odată cu plângerea spre a-și păstra calitatea de parte litigantă în proces (art. 60 și 178 pr. pen.).

Tribunalul în materie corecțională poate intra în cercetarea delictelor de competența sa, în urma trimiterii ce i se va fi făcut conform art. 131 și 158 pr. pen. sau prin deadreptul cerere din partea celui vătămat (art. 178 pr. pen.).

Pe lângă dreptul ce are de a urmări despăgubirile civile în mod acesoriu și concomitent cu acțiunea penală, partea civilă are în unele delictes dreptul de a sesiza direct tribunalul corecțional chiar cu judecarea faptului penal.

Dreptul părții civile în acest caz este de a pune în mișcare și acțiunea publică nu numai de a urmări despăgubirile civile.

Partea civilă trebuie citată atât în fața instanței polițienești cât și în materie corecțională (art. 139 și 176 pr. pen.).

Nu numai ministerul public are dreptul de a cere pedeapsirea culpabilului, în numele societății, fie că a deschis el acțiunea publică fie că ea a fost deschisă de partea civilă.

Partea civilă nu are drept să pună concluzii relative la pedeapsă.

Rolul ei se reduce la dreptul de a investi autoritățile penale.

Conform art. 179 și 137 pr. pen. partea civilă trebuie să-și aleagă domiciliul în orașul de reședință al tribunalului sau al judecătorului de instrucție respectiv.

Când partea civilă reclamă direct înaintea tribunalului pentru calomnie, de competența în primă instanță a tribunalului și aceasta aplică inculpatului art. 299 c. pen. dela injurii, în primă instanță de competența judecătorului de ocol, partea civilă are drept de apel la Curte (*Jurisprudența Generală*, 1924, speța 381, cu nota d-lui Eugen Petit).

Dreptul de citațiune directă este recunoscut numai în materie corecțională și contravenție, iar nu și în materie de crimă, la Curtea cu jurați.

Quid în materie criminală? Se decide că și în materie de crime art. 43 pr. pen. dă drept părții civile a pune în mișcare acțiunea publică, însă nu direct la Curtea cu jurați, ci prin plângere către procuror sau judecătorul de instrucție.

Constituirea de parte civilă obligă pe judecătorul de instrucție a face instrucțiunea afacerii ori cari ar fi rechizitorul procurorului, în urma comunicării plângerii de către judecător.

Plângere directă la Curtea de Apel contra unui judecător sau ofițer de poliție nu e admisibilă.

Art. 493 pr. pen. dă drept de a deschide acțiune publică numai procurorului general.

(Va urma)

N. JAC CONSTANTINESCU

Președinte la Curtea de Apel
București

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 22 Mai 1934

Președenția d-lui S. TIPEL, Consilier

Maria și C. Petrovici cu Mihail Oprea

Decizia nr. 573. Dosar nr. 196/984

Sechestrul judiciar. Partaj în curs. Terțiu deținător. Hotărîre de înființarea sechestrului judiciar. Nu-i poate fi opozabilă. Art. 615 pr. civ. art. 785 și 786 c. civ.

Potrivit art. 615 pr. civ. sechestrul judiciar fiind o măsură cu caracter grav care ia bunul din administrațiunea unei persoane și-l încredințează alteia, încuviințarea lui nu poate avea loc decât în caz de necesitate și oportunitate și numai cu citarea părților.

Deținătorul bunului fiind cel dintâi interesat să se opună la admiterea sechestrului, fiindcă-l privează pe timp nedeterminat de administrațiunea averii ce o are în stăpînire, el trebuie neapărat citat în instanța de sechestrul.

Dacă o hotărîre definitivă de partaj care stabilește că bunul dobîndit de un terț n'a căzut în lotul vânzătorului, este opozabilă terțului achizitor care n'a fost chemat la proces, justificându-se aceasta pe considerațiunea că prin art. 785 c. civ. s'a urmărit asigurarea partajului, în nici un caz hotărîrea prin care s'a dispus înființarea sechestrului judiciar nu poate fi opusă unui atare terț deținător, dacă nu a luat parte la ea, deoarece procesul de partaj fiind în curs de judecată, nu se poate ști dacă bunul cumpărat va cădea sau nu în lotul vânzătorului.

Curtea.

Asupra recursului făcut de Maria C. Petrovici și Constantin Petrovici, în contra sentinței Tribunalului Ilfov s. V-a c. c. nr. 224 din 1933:

Văzând motivul III de casare:

Violaarea art. 1632 cod. civ. și art. 615 pr. civ. violarea art. 371 pr. civ., greșită aplicare a art. 785 și 786 cod. civil.

Tribunalul deduce calitatea de sechestrul judiciar a d-lui Mihail Oprea, față de proprietatea noastră, din sentința Trib. Ilfov s. II-a c. c. nr. 685 din 1931 și deși constată că nu am fost parte în procesul de sechestrul judiciar, totuși socotește opozabilă nouă această sentință, întemeindu-se pe dispozițiunile art. 785 și 786 cod. civil.

Tribunalul face o greșită aplicațiune a art. 785 și 786 cod civil, întrucât ne găseam într-o acțiune de sechestrul judiciar, iar nu într-o acțiune de partaj, de care prima este cu desăvârșire deosebită și independentă, iar dispozițiunile legale de la partaj nu se aplică în materie de sechestrul judiciar.

Existența acțiunii de partaj fiind una din condițiunile de admisibilitate a acțiunii de sechestrul judiciar, preexistența acestei acțiuni de partaj nu transformă acțiunea de sechestrul judiciar într-o acțiune accesorie.

Art. 615 pr. civ. o organizează ca o acțiune cu desăvârșire independentă, în care trebuiesc citate ambele părți, în care reclamantul trebuie să-și dovedească interesul, (iar acest interes nu este dovedit prin simpla existență a acțiunii de partaj), în care reclamantul va arăta pericolele în care se găsește averea, deci fapte pur personale ale pârâtului și pe care acesta le poate combate. În sfârșit, pârâtul trebuie să-și spună cuvântul asupra persoanei sechestrului judiciar, pentru că, numai după ce tribunalul constată că părțile nu sunt de acord asupra persoanei, este în drept să numească din oficiu un sechestrul judiciar.

Tribunalul greșeste, deci, când decide că o sentință de sechestrul judiciar intervenită între alții și la care noi nu am participat, ne poate fi opozabilă nouă și că drepturile sechestrului judiciar față de proprietatea noastră pot izvorî dintr-o asemenea sentință străină nouă.

Dar tribunalul găsind că sentința Trib. Ilfov s. II-a c. c. nr. 685 din 1931 ne-ar putea fi opozabilă nouă, mai violează și art. 371 pr. civ. deoarece calitatea sechestrului judiciar de a sta în instanță derivă din executarea acestei sentințe. Or, executarea, în virtutea unei sentințe judecătorești, presupune prezența în instanță a părții contra căreia se execută sentința, hotărîrile judecătorești neproducându-și efectul **erga omnes**.

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care rezultă că Mihail Oprea în calitate de sechestrul judiciar, numit prin sentința Tribunalului Ilfov s. II-a c. c. nr. 685 din 1931, asupra averii rămase pe urma defunctului Ivan Drăgan, a chemat în judecată pe recurenții Maria și Constantin Petrovici cerând să fie obligați la plata sumei de 39.646 lei — redusă în urmă la 29.646 lei — reprezentând valoarea locativă pe timpul dela 23 Decembrie 1931—23 Decembrie 1933, a terenului cumpărat de recurenți din via din str. Vatra Luminoasă nr. 21, care face parte din averea indiviză a succesorilor lui Ivan Drăgan;

Că această acțiune respinsă de judecătorul de ocol a fost admisă de tribunal prin sentința atacată cu recurs;

Că pentru a da această soluțiune tribunalul constată din deciziunea Curții de Apel Craiova s. I-a nr. 135 din 1925 rămasă definitivă, prin care s'a admis în principiu partajarea averii defunctului Ivan Drăgan, că via de pe moșia Măreuța în suprafață de 10 po-

goane, a fost vândută de Nicolae Ghiniescu, prin actul aut. la nr. 129 din 1865, fraților Marin Ivan și Iordan Ivan, fiii lui Ivan Drăgan; că Marin Ivan murind fără descendenți înaintea tatălui său, jumătate din via cumpărată a rămas acestuia din urmă în concurență cu 5 colaterali, așa că lui Ivan Drăgan i-a revenit $1/4$ din jumătatea viei, iar colateralilor restul de $3/4$ din acea jumătate; că la 1869 a încetat din viață și Ivan Drăgan care a testat cotitatea disponibilă fiului său Iordan Ivan, prin urmare, din $1/8$ a viei găsite în succesiunea lui Ivan Drăgan, se cuvine lui Iordan Ivan $1/4$ — cotitatea disponibilă — iar $3/4$ dintr-o optime rămân să se împartă egal la 5 moștenitori;

Că în consecință prin zisa deciziune tribunalul stabilește că s'a judecat în mod definitiv că $1/2$ din vie este proprietate indiviză a succesorilor lui Iordan Ivan, $3/8$ a succesorilor colaterali ai lui Marin Ivan și $1/8$ a succesorilor lui Ivan Drăgan;

Că mai departe, tribunalul constată că Ilie Rădulescu, cu Marin Rădulescu și Maria Rădulescu, cu actul aut. de Trib. Ilfov s. Notariat la nr. 14.911 din 1927 au vândut soților Maria și Const. Petrovici un teren de casă în suprafață de 210 m. p. în str. Logofătul Iordan, moștenit dela Radu Iordan tatăl vânzătorilor și fiul lui Iordan Ivan;

Că nu se contestă de părți și rezultă din deciziunea Curții, că, pe urma lui Iordan Ivan, nu a mai rămas alt bun imobiliar decât terenul aflat în șoseaua Mărcuța, astăzi str. Vatra Luminoasă; că recurenții pretinzând că succesorii lui Ivan Iordan au putut să le vândă valabil terenul arătat mai sus, fiindcă Iordan Ivan avea dela început jumătate din vie care nu aparținuse niciodată lui Ivan Drăgan, tribunalul motivează că terenul vândut nu poate fi determinat dacă se cuprinde sau nu în porțiunea ce intră în masa succesiunii Ivan Drăgan și deci până la tragerea loturilor existând starea de indiviziune, terenul cumpărat de recurent urmează să fie considerat ca făcând parte din masa succesorală supusă împărțelii;

Că, pe aceste considerațiuni, tribunalul a înlăturat apărarea recurenților care au susținut că terenul n'ar face parte din masa succesorală de împărțit a lui Iordan Drăgan; că apoi, tribunalul examinând și apărarea relativă la neopozabilitatea sentinței nr. 685 din 1931 de numirea sechestrului, pentru că a fost obținută fără ca recurenții să fi fost citați, constată că pe temeiul procesului de eșire din indiviziune pendinte încă în fața Tribunalului Ilfov s. II-a c. c. între succesorii lui Ivan Drăgan, același tribunal prin sentința nr. 685 din 1931, în urma cererii făcute de Ana Ganciu Dima, a numit sechestrul judiciar pe Ilie Radu Iordan zis Rădulescu — înlocuit la 5 Noembrie 1932, prin avocatul Mihail Oprea — care să administreze averea rămasă dela def. Ivan Drăgan; că, în acest proces, recurenții nu au fost citați; că mai departe tribunalul motivează că dispozițiunile art. 785 c. c. aplicându-se și în privința cumpărătorilor condiționali subordonați rezultatului final al repartizării loturilor, rezultă de aici că recurenții care au achiziționat un teren determinat în str. Logofătul Iordan, dela parte din indivizare, în timpul cât partajul era în curs, aveau dreptul să facă opoziție sau intervenție la partaj până la desăvârșirea lui, fără ca succesorii să fie obligați a-i cita în instanță, dacă ei nu ar manifesta nici una din aceste diligențe;

Că acțiunea de sechestrul judiciar fiind grefată pe acțiunea de eșire din indiviziune, este un accesoriu al acesteia așa încât principiul din art. 785 c. c. care se

aplică în partaj, trebuie să și găsească aplicațiunea și în acțiunea de sechestrul care urmează să fie supusă aceluiaș regim ca și acțiunea principală; că, în atare situație — conchide tribunalul — achizitorii de bunuri imobiliare determinate care nu și au exercitat drepturile ce le dă art. 785 c. c. făcând intervenție sau opoziție la împărțeală nu este necesar să fie citați în instanța de sechestrul judiciar; că, astfel, tribunalul a înlăturat și cea de a doua apărare și după ce a respins și alte apărări pentru considerațiuni care nu interesează motivul de casare, a fixat pe baza raportului de expertiză valoarea locativă anuală aferentă terenului stăpânit de intimat la suma de lei 14.823 lei, deci, pentru doi ani, intimații trebuie să plătească sechestrului judiciar al averii rămase pe urma defunctului Ivan Drăgan suma de 29.646 lei, la cât sechestrul și-a redus pretențiunea;

Având în vedere că prin motivul III de casare se critică această soluțiune pentru violarea art. 1632 c. c. 615 proc. civ. și 371 proc. civ. cum și pentru greșita aplicare a art. 785 și 786 c. c. susținându-se că tribunalul a judecat greșit atunci când a decis că sentința de înființarea sechestrului judiciar poate fi opozabilă recurenților, deși aceștia n'au luat parte la ea;

Considerând că prin art. 65 pr. civ. se prevedea că oridecâteori există un proces asupra proprietății sau posesiunii unui lucru mișcător sau nemișcător, asupra administrațiunii sau folosinței unui lucru comun, judecata va putea, după cererea celui interesat și citarea părților, să încuviințeze sechestrul bunului sau al lucrului comun, a cărui proprietate, posesiune, administrațiune sau folosință se discută, putând să oblige pe reclamant a da o cautiune ce va fi fixată de judecată, iar prin alin. 1 se precizează că paza bunului sechestrat poate fi încredințată sau deținătorului acei bun sau unei a treia persoane numită de judecată în caz de neînțelegere între părți;

Considerând că din acest text rezultă că sechestrul judiciar fiind o măsură cu caracter grav prin aceea că ia bunul din administrațiunea unei persoane și-l încredințează alteia, încuviințarea lui nu poate avea loc decât în caz de necesitate și oportunitate și numai cu citarea părților;

Că deținătorul bunului este cel dintâi interesat să se opună la admiterea sechestrului întrucât orânduirea unei asemenea măsuri — îndreptată tocmai împotriva lui — îl privează pe timp nedeterminat de administrațiunea averii ce o are în stăpânire;

Că prin urmare, deținătorul trebuie neapărat citat în instanța de sechestrul, unde el va putea să ridice ori ce apărare pentru a fi menținut în administrațiunea bunului, legiuitorul prevăzând posibilitatea numirii sechestrului chiar în persoana deținătorului;

Considerând că dacă o hotărîre definitivă de partaj care stabilește că bunul dobândit de un terțiu n'a căzut în lotul vânzătorului este opozabilă terțiului achizitor care n'a fost chemat în proces, justificându-se aceasta pe considerațiunea că prin art. 785 c. c. s'a urmărit să se asigure stabilitatea partajului evitându-se anularea lui care ar compromite numeroase interese, în nici un caz însă hotărîrea prin care s'a dispus înființarea sechestrului judiciar nu poate fi opusă unui atare terțiu deținător, dacă n'a luat parte la ea, deoarece în această ipoteză procesul de partaj fiind încă în curs de judecată, nu se poate ști dacă bunul cumpărat va cădea sau nu în lotul vânzătorului;

Că, în afară de aceasta, în speță, până la efectuarea partajului între Iordan Ivan — vânzătorul — și Marin

Ivan pe de o parte și între moștenitorii acestuia din urmă pe de altă parte, nu se poate ști — după cum prin denaturarea deciziunii Curții de Apel Craiova nr. 135 din 1925, constată tribunalul — dacă bunul cumpărat de recurenți face sau nu parte din moștenirea lui Ivan Drăgan a cărui împărțire s'a făcut prin deciziunea sus amintită;

Că nici în baza teoriei accesoriului n'ar fi posibil să se decidă că acțiunea de sechestrul trebuie să fie supusă aceluiaș regim ca și acțiunea de partaj pe care se grefează, căci prima acțiune este accesorie celei de a doua numai pentru că depinde de aceasta din urmă, în sensul că nu se poate cere înființarea de sechestrul atât timp cât nu există proces principal, după cum, de asemenea, nu poate să subziste un sechestrul înființat, dacă procesul principal a luat sfârșit dintr-o cauză oarecare;

Că astfel fiind, acțiunea de sechestrul găsindu-se numai din acest punct de vedere într'un raport de dependență față de acțiunea principală de partaj, rezultă de aici că aceste două acțiuni sunt cu totul separate, ele urmând să fie judecate conform regulilor speciale de care sunt guvernate fiecare în parte;

Că așa dar, în speță, sentința nr. 685 din 1931 de înființarea sechestrului asupra averii rămase pe urma defunctului Ivan Drăgan fiind dată fără participarea recurenților — deținători ai terenului — era neopozabilă acestora și întrucât tribunalul a judecat că această sentință este opozabilă recurenților și că, pe baza ei, sechestrul are calitatea să reclame veniturile bunului, a violat art. 615 proc. civ. și a făcut o greșită aplicare a art. 785 și 786 c. c.

Că, față de cele ce preced, motivul III de casare fiind întemeiat, recursul urmează să fie admis casând hotărîrea atacată și fiind vorba de simpla aplicare a legii la fapte constante, este cazul să se judece și în fond să se decidă respingerea acțiunii intentate de Mihail Oprea în calitate de sechestrul;

Apreciind asupra cheltuelilor de judecată, le fixează la suma de 2000 lei.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, cassează și în fond, respinge acțiunea introdusă de Mihail Oprea în calitate de sechestrul judiciar.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența dela 7 Decembrie 1934

Președinția d-lui N. STĂNILĂ, Consilier

N. Bosnef Paraschivescu, recurs penal

Deciziunea nr. 3296. Dosar nr. 1891/1934

Delict de ultraj de audiență. Avocat. Parlamentar. Când și în ce condițiuni se poate bucura de imunitate? Art. 54 și 55 Constituție. Delictul de ultraj de audiență. Caracter. Elemente constitutive. Art. 182 și 183 cod. pen.

1. — *Din dispozițiunile art. 55 din Constituție rezultă că legiuitorul a condiționat urmărirea reprezentanților națiunii, în cursul unei sesiuni parlamentare de existența unei autorizațiuni prealabile a parlamentului, numai când nu ar fi vorba de delict flagrant, căci, în acest caz, inviolabilitatea parlamentară încețază chiar în cursul sesiunii. Prin urmare, când un membru al parlamentului este urmărit, în materie corecțională, în caz de flagrant delict, cum este delictul de ultraj de audiență, nu este necesar a se obține autorizarea prealabilă a adunării din care face parte.*

2. — *Când faptul pus în sarcina învinutului întrunește elementele delictului de ultraj de audiență, fiind vorba de o ofensă adusă judecătorului în exercițiul funcțiunii lui, instanța de fond este îndreptățită să-l condamne potrivit art. 182 cod. pen.*

Curtea.

Asupra recursului declarat de Bosnef Paraschivescu în contra deciziunii nr. 35 din 1934 a Curții de apel București s. IV-a:

Văzând motivele I, II, III și IV de casare astfel formulate:

1. Violarea dreptului de apărare. Exces de putere și rea aplicare a regulilor de procedură și călcarea formelor legale. Eroare grosieră. Motivul invocat de mine fiind de ordine publică, se poate ridica în orice stadiu al procesului și chiar pentru prima oară în Casație.

Curtea, pentru a menține sentința condamnatore, deși constată în fapt, mai întâi, ceea ce am susținut prin motivele de apel că trimiterea mea în judecată pentru săvârșirea presupusului delict s'a făcut cu călcarea art. 55 din Constituție, deoarece fiind deputat, trebuia ca trimiterea în judecată să fie precedată de ridicarea imunității parlamentare. Curtea motivează că această apărare a mea nu aș fi invocat-o înaintea primei instanțe și că nu am enunțat-o prin apel. Or, argumentând astfel, Curtea comite un exces de putere și o eroare grosieră de fapt. Eroarea grosieră consistă în aceea că apelul făcut l'am motivat în termen util scris, motivare aflată la dosarul pag. nr. 11 al Curții și în care se vede clar întreaga apărare, care se întemeiază exact pe cele constatate de Curte prin considerentele sale și pe care totuși prin exces de putere mi le înlătură. Curtea trebuia să fie seamă că apelul este devolutiv, că prin apel se poate invoca aceleași motive ce s'ar fi putut invoca înaintea primei instanțe; nici un text de lege nu mă obligă ca în apel să trec sub tăcere ceea ce în apărare ar fi trebuit invocat înaintea primei instanțe, ci din contra, chiar dacă nu am invocat vreo apărare înaintea primei instanțe sau am făcut vreo apărare incompletă, sau am lăsat să fiu condamnat în lipsă. Eu pot, motivând apelul, așa cum am procedat, să invoc toate apărărilor de care am fost lipsit. A hotări altfel, este a viola dreptul meu de apărare, a comite un exces de putere, înlăturând apărarea mea, a comite o călcare a formelor procedurale relative la administrarea motivelor și probelor invocate. Că probele invocate de mine fiind de ordine publică, adică nulitatea trimiterii în judecată fără ridicarea imunității parlamentare, se pot invoca în orice stadiu s'ar afla procesul și chiar în Casație, pentru prima dată, întrucât art. 55 din Constituție nu a fost respectat.

2. Eroare grosieră. Rea aplicare a legii cu violarea ei și a dreptului de apărare.

Curtea zice: „Având în vedere că acum în fața instanței de apel apelantul ne mai având calitatea de deputat, el nu mai poate invoca în favoarea sa vreo excepțiune de favoare; că astfel excepțiunea invocată se găsește nefondată”. Curtea are acest considerent curios, curios ca argumentare. Curios ca consecință, fiindcă cu sistemul judecăților noastre încete și cu termene lungi, urmează că decăteori se schimbă situația juridică dela pornirea judecății și până la soluționarea pricinii, nimeni să nu se mai poată judeca. Curtea pretinde că deși s'a călcat art. 55 din Constituție, adică deși am fost trimis neregulat în judecată, neregularitate care face ca trimiterea în judecată să fie nulă de drept, nulitate pe care o pot invoca chiar înaintea Casației, totuși, întrucât nu mai sunt deputat, totul este acoperit, nulitatea de ordine publică devine formă legală și, ca consecință, trebuie (nu văd ce câștigă justiția dintr-o asemenea procedură) să fiu judecat și condamnat, adică să fiu scos din lege și pedepsit; o asemenea

judecată este dată comițând o eroare grosieră, o rea aplicare a legii cu violarea ei și a dreptului de apărare.

3. — Violarea autorității lucrului judecat isvorit din jurnalul interlocutoriu al Curții din 6 Noembrie 1933, cu exces de putere și nemotivare.

Curtea de apel la 6 Noembrie 1933, în urma judecării fondului și pe baza concluziunilor mele și ale parchetului, a dat un jurnal interlocutoriu, prin care mă obligă să dovedesc cu un certificat emanat dela Parlament, că „nu s'a cerut cerut autorizarea și aprobarea Camerei conform art. 55 din Constituție”. Dovada am adus-o și am prezentat-o Curții. Urmarea firească era ca Curtea, pe baza dovezii făcute, să anuleze urmărirea îndreptată contra mea, cu călcarea dispozițiunilor constituționale trase din articolul 55 din Constituție. Curtea înlătură acest jurnal și dovada ce am făcut cu certificatul Camerei și cu exces de putere și cu violarea autorității lucrului judecat, ca și când nu ar fi admis administrarea probei ce mi s'a cerut, mă judecă, mă condamnă, comițând violarea autorității lucrului judecat. Exces de putere și o nemotivare, întrucât nu arată în niciun considerent al său de ce a procedat înlăturând dispozițiunea jurnalului din 6 Noembrie 1933 și dovada ce am făcut.

4. Violarea art. 85 din legea avocaților și a art. 55 din Constituție cu exces de putere, nemotivare și omisiune esențială.

Ridicarea imunității parlamentare în cursul sesiunii, este de ordine publică. Ea duce la anularea urmăririi dacă este dată cu violarea art. 55 din Constituție. Deși eram deputat și parlamentul era deschis (se va vedea certificatul eliberat de parlament în dosarul cauzei pag.) președintele tribunalului dispune trimțerea mea în judecată, fără ridicarea imunității parlamentare. Curtea comite un exces de putere, sancționând o asemenea măsură legală și anticonstituțională. Curtea comite o nemotivare și o omisiune esențială, întrucât nu atinge prin considerentele sale situațiunea legală în care mă găseam. Chestiunea imunității parlamentare și a autorizațiunei date de parlament, în urmărirea penală este de ordine publică. Autorizația este baza legală și necesară a oricărei urmăriri și exercitate în cursul unei sesiuni contra unui membru al parlamentului și nulitatea este de ordine publică. „Instanța neregulat sesizată trebue să anuleze urmărirea din oficiu (a se vedea Manualul Curților cu Jurați întocmit de d l Președinte Const. G. Rătescu, pag. 9, nr. 36 cu adnotările existente”).

Având în vedere deciziunea supusă recursului prin care reformându-se în ceea ce privește pedeapsa, sentința nr. 1669 din 1932 a Tribunalului Ilfov s. I-a, recurentul Bosnief Paraschivescu, a fost condamnat la 2.000 lei amendă pentru delictul de ultragiu de audiență, delict constatat imediat după comiterea lui prin procesul verbal încheiat de judecătorul ultragiat Vasile Longhin dela Tribunalul Ilfov s. I-a;

Având în vedere că, din cuprinsul deciziunei atacate cu recurs rezultă că în fața Curții de fond recurentul solicitând ca pe baza art. 55 din Constituție să se declare nule toate actele întocmite în contra sa, de oarece la data constatării infracțiunei, era deputat și parlamentul era deschis și totuși a fost trimis în judecată, fără a se cere și obține în prealabil ridicarea imunității sale parlamentare, instanța a respins această cerere pentru considerațiunile că, apelantul n'a adus la cunoștința primei instanțe calitatea sa de deputat, iar la epoca judecării apelului nici nu mai avea această calitate;

Având în vedere că, prin motivele de casare recurentul susține că prin soluțiunea dată instanța de apel a comis exces de putere, și a violat și interpretat greșit art. 85 din legea avocaților și art. 55 din Constituție;

Având în vedere că, din certificatul nr. 6634 din 1932, eliberat de Secretariatul General al Adunării Deputaților se constată că recurentul N. Bosnief Paraschivescu a luat parte ca deputat la lucrările Adunării în sesiuna ordinară începută la 15 Noembrie 1931 și care a fost prelungită până la 20 Aprilie 1932;

Că, din lucrări se mai constată că procesul-verbal de ultraj încheiat la 1 Aprilie 1932 a fost înaintat Președintelui Tribunalului Ilfov s. I-a, care prin încheierea din aceeași zi a fixat termen de judecată la 13 Aprilie, când, după cererea procurorului, judecata s'a amânat la 16 Mai 1932;

Că, din aceste date rezultă deci că, rezoluțiunea pentru fixarea zilei de judecată, înmânarea citațiunii pentru termenul de 13 Aprilie ca și cele urmate dela această dată au avut loc în timpul în care sesiunea parlamentară era deschisă;

Considerând că art. 55 din Constituție prevede că nici un membru al uneia sau celeilalte adunări nu poate, în timpul sesiunii să fie urmărit, nici arestat în materie de represiune, decât cu autorizarea adunării, din care face parte, afară de cazul de flagrant delict;

Considerând că această imunitate, ca și iresponsabilitatea recunoscută prin art. 54, constituiesc garanții constituționale stabilite în interesul public, în scop de a asigura membrilor parlamentului independența în îndeplinirea mandatului lor și libera funcțiune a Camerilor;

Că, imunitățile nefiind deci stabilite în interesul personal și particular al acelor membri, dâșii nu pot să renunțe în justiție la beneficiul lor, ele putând fi invocate chiar direct în instanța de apel, fiind obligate a le invoca din oficiu și judecătorii;

Considerând că autorizațiunea parlamentului trebue să fie prealabilă oricărei chemări care sezisează jurisdicțiunea penală și orice citațiune în justiție sau act de urmărire îndeplinite, fără această autorizațiune, sunt isbite de o nulitate de ordine publică;

Considerând însă că din dispozițiunile art. 55 din Constituție rezultă că legiuitorul a condiționat urmărirea reprezentanților națiunii în cursul unei sesiuni de existența unei autorizațiuni prealabile, numai când nu ar fi vorba de delicate flagrante, căci în acest caz inviolabilitatea parlamentară încetează chiar în cursul sesiunei;

Că deci, pentru un membru al parlamentului care este urmărit în materie criminală sau corecțională, în caz de flagrant delict, nu este necesar a se obține autorizațiunea prealabilă a adunării din care face parte;

Că, în speță, fiind stabilit, după cum s'a arătat, că delictul imputat recurentului a fost flagrant, deoarece a fost constat de judecătorul ultragiat imediat în urma comiterii lui, urmează că recurentul putea fi urmărit și în lipsa autorizațiuni date de Adunarea Deputaților din care făcea parte în acel timp;

Considerând, prin urmare că, întrucât soluțiunea Curții de fond, care a găsit admisibilă urmărirea recurentului și fără de autorizațiunea prealabilă, este dată conform legii, ea se menține pe considerațiunile expuse mai sus și ca atare motivele de casare urmază a fi înlăturate;

Văzând motivul V de casare în următoarea cuprindere:

Violarea art. 182 și 183 cod. pen. cu exces de putere și rea aplicare.

Nu există delict de ultraj atunci când bruscat de către funcționarul pretins ultragiat te aperi anunțându-l că vei

reclama la organul superior despre jignirea adusă. Din faptele relatate de magistrat, reiese că cuvintele cari se pretind că le ași fi spus au fost a urmare a agresiunii primite, iar cuvintele că voi reclama cazul ministrului, fără să atingă onoarea magistratului cu nimic, nu constituie delictul de ultraj și nici intenția de a-l ultragia nu reiese, ci numai dorința de a mi se repară o nedreptate ce mi s'a făcut.

Pentru toate aceste motive, cer casarea fără trimitere. Rugând onor. înaltă Curte, ca judecând după casare în fond, să anuleze urmărirea ca ilegal făcută și cu călcarea art. 55 din Constituție, și deci a tuturor formelor cari au dus la condamnare.

Având în vedere că, recurentul susține, prin motivul de casare de mai sus că Curtea de fond a comis un exces de putere, condamnându-l pentru delictul de ultraj, ale cărui elemente nu există în speță;

Având în vedere că, instanța de fond constată în fapt că, în timpul judecării unor procese civile de către judecătorul V. Longhin, dela Tribunalul Ilfov s. I, a apărut inculpatul avocat Bosnief Paraschivescu, care s'a adresat judecătorului pe un ton ridicat, spunându-i de ce nu mi s'a lăsat procesul meu la urmă, vă voi reclama Ministerului de Justiție ca să ia măsuri contra dvs. și tot pe un ton ridicat a continuat spunând „că nu înțeleg să fiu bruscat“;

Având în vedere că faptul acesta reținut ca stabilit în sarcina recurentului, întrunește elementele delictului de ultraj, de audiență, fiind vorba de o ofensă adusă judecătorului în exercițiul funcțiunii lui;

Că, prin urmare, instanța de fond a fost îndreptățită să condamne pe recurent după cuprinderea art. 182 cod. pen. și n'a comis exces de putere;

Că, dar și acest ultim motiv de casare fiind nefondat, recursul urmează a se respinge ca neîntemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA I-a CIV. COR.

Audiența dela 10 Iulie 1934

Președenția d lui M. DRUTZU, Judecător

Iosif Marcu cu I. Sternbach ș. a.

Jurnal nr. 802. Dosar 7294/933

Donățiune deghizată între soți. Libertatea de a-și dăruia unul altuia direct sau indirect cota disponibilă. Legatar universal. Proba cu martori cerută de el spre a dovedi existența unei donățiuni deghizate în favoarea soției, neconcludentă, legea referindu-se numai la moștenitorii rezervatari. Art. 937, 938, 939, 940, 941. 967 și 968 c. civ.

Potrivit art. 940 alin. 1 cod civil, soții nu pot să-și dăruiască indirect mai mult decât permite art. 939 c. c., ceea ce înseamnă că soții sunt liberi să-și dăruiască indirect cota disponibilă, neatingând astfel drepturile legitime ale moștenitorilor rezervatari.

Intrucât soțul donator poate să lase cota sa disponibilă oricărui îns strein, cu atât mai mult o poate lăsa propriei sale soții.

Președerile art. 940 alin. 1 c. civ. sunt anulate de alin. 2 al art. 940 numai în ce privește calitatea de rezervatar a celui ce pretinde că i s'a atins rezerva sa.

Tribunalul,

Asupra excepțiunii ridicate de pârâții I. Sternbach și I. Winkler, prin d-l avocat Nachtigal, tinzând la scoaterea lor din proces, întrucât ei sunt numai executori testamentari :

Având în vedere actele din dosar cum și concluziunile orale și scrise ale părților;

Având în vedere că în drept calitatea de legatar o dă testatorul și o confirmă instituitul;

Că potrivit art. 888 c. civ. legatul universal este dispozițiunea prin care testatorul lasă la moarte-i la una sau mai multe persoane universalitatea bunurilor sale; că deci, nu întinderea emolumentului efectiv ce se leagă de calitatea de legatar universal, ci atât termenii întrebuițați de defunct și cari arată ideea exactă ce l-a călăuzit, cât și vocațiunea eventuală la totalitatea patrimoniului defunctului;

Că, împrejurarea de a nu fi lăsat legatarilor universalii nici un obiect, nu influențează cu nimic asupra calificării legatului, deoarece în ipoteza în care unul dintre legatari renunță la legat, acesta — în virtutea art. 888 — se cuvine legatarului universal care — după cum s'a spus — are vocațiune la tot patrimoniul defunctului;

Având în vedere că, în speță, pârâții au cerut trimiterea în posesiune în calitatea lor de legatari universalii, că în testament sunt intitulăți legatari universalii, că singuri au confirmat acest punct de vedere cerând Tribunalului Ilfov s. 3-a trimiterea în posesie, lucru ce s'a efectuat după cum se constată cu jurnalul nr. 657 din 1934, de trimitere în posesie;

Că, așa fiind, excepțiunea ridicată este nefondată și cată a se respinge ca atare;

Având în vedere și cererea pârâților de a li se încuviința proba cu martori pentru a se dovedi cele susținute în instanță oral, precum și prin concluziunile aflate în dosarul cauzei;

Având în vedere susținerile părților orale și scrise, precum și actele aflate în dosar;

Având în vedere că reclamantul prin acțiunea de față pretinde a fi obligat pârâții să-i plătească suma de 80.000 lei (opt zecii mii) în baza a două chitanțe sub semnătură privată emenate dela def. Flamm, autorul pârâților;

Având în vedere că pârâții nerecunoscând scrisul și subscrisul de pe numitele chitanțe ca fiind ale defunctului, s'a simțit nevoia unei verificări de scripte, pe care tribunalul a efectuat-o în ziua de 19 Iunie 1934, constatându-se că atât scrisul cât și semnătura sunt ale defunctului Flamm;

Că dealtfel, chiar soția defunctului și ea pârâtă în proces a recunoscut scrisul fostului său soț;

Având în vedere că pârâții — minus Elise Flamm — au cerut, atât în ședința dela 19 Iunie cât și astăzi, proba cu martori spre a dovedi că defunctul Leon Flamm nu a avut nici un fel de raporturi juridice cu reclamantul Marcu Iosop și că cele două chitanțe de care se servește au fost sustrate de soția defunctului din cassa de bani a acestuia;

Considerând că în drept proba cu martori este admisibilă pentru dovedirea stărilor de fapt cari au putut avea loc, dar este inadmisibilă dovada negativă a faptelor; că deci proba cerută pentru a se dovedi că defunctul nu a avut nici un raport juridic cu reclamantul este inadmisibilă în drept și cată sibilă și cată a se respinge ca atare;

Având în vedere și cea de a doua susținere pentru a cărei dovedire se cere proba cu martori — anume că soția defunctului ar fi furat chitanțele de cari izează reclamantul în procesul de față, chitanțe cari au fost în alb și pe cari reclamantul le-a complectat pentru cauză;

Având în vedere că tribunalul verificând a constatat că scrisul și subscrisul chitanțelor este al defunctului Flamm, urmează a se decide că înscrisurile au fost complectate chiar de către acesta și în consecință proba cu martori tinzând a dovedi un fapt contrariu constatării tribunalului este inadmisibilă și cată a se respinge ca atare.

Că deasemenea neverosimilă apare și cealaltă susținere a pârâților anume că soția ar fi sustras chitanțele din cassa de bani a defunctului, întrucât în primul rând este neconceput, cu ce scop defunctul ar mai fi păstrat în cassa de bani, chitanțe poate achitate, poate neemise și în al doilea rând, din inventarul dresat cu ocazia deschiderii succesiunii, nu se vede nici cassa de bani nici chitanțele în discuțiune, iar în al treilea rând, pârâții declarând la fisc datoria defunctului

către reclamant, implicit au recunoscut existența raportului juridic între aceștia, precum și seriozitatea și veracitatea pretențiunii reclamantului; Că așa fiind, câtă a se respinge proba cu martori cerută pentru dovedirea acestor puncte;

Având în vedere că astăzi părății cer din nou proba cu martori, însă pentru a dovedi că: 1) obligațiunea în baza căreia sunt acționați este fără cauză în ceea ce privește pe reclamant și că 2) obligațiunea în baza căreia sunt acționați constituie o donație deghizată făcută în favoarea soției, nulă ca atare și ca având o cauză ilicită inițială, reclamantul nefiind decât un interpus;

Considerând că în contractele care dau naștere la obligațiuni unilaterale, cauza o formează predarea materială a obiectului convenit;

Că deci în materie de împrumut, cauza o formează numărarea și primirea efectivă a banilor, căci scopul celui ce se împrumută este să primească bani, iar al creditorului să i se restituie la termenul stipulat;

Considerând că, potrivit art. 967, convențiunea este valabilă cu toate că, cauza nu este expresă, ca fiind prezumptă până la dovada contrarie; Că așa fiind, din acest punct de vedere, defunctul Flamm nu avea nici îndatorirea nici nevoia să arate în chitanțele în litigiu, ce anume înțelege să facă cu banii împrumutați, acesta constituind motivul pentru care s'a împrumutat, care diferă de cauza împrumutului, adică primirea efectivă a sumei și care potrivit textului citat se prezumă că, întrucât numărarea și primirea banilor s'a făcut în mod real, cum se constată din răspunsul la interogatoriu luat soției defunctului, părăta și ea în proces, precum și din faptul că părății declarând datoria la fisc implicit au recunoscut realitatea existenței, ci ar fi nedrept ca statul să-i scutească de plata impozitului succesoral pentru suma declarată ca datorită, iar părății să nu achite datoria reclamantului, înșelând în același timp și fiscul și creditorul; Că de altfel, din testamentul depus la dosar se constată că defunctul datora Creditului Funciar Urban o sumă enormă ceea ce denotă că obișnuia să se împrumute;

Având în vedere că părății pretind că chiar dacă obligațiunea din chitanțe are o cauză, totuși aceasta este ilicită, întrucât se ține a se face soției — prin interpus — o donație deghizată, care potrivit spiritului art. 940 c. civ. ar fi nulă;

Considerând că, în principiu, potrivit art. 968 c. civ. cauza este ilicită, când este prohibită de legi, contrarie bunelor moravuri sau ordinii publice; că deci va trebui în speță în ipoteza în care s'ar decide că defunctul a înțeles să constituie soției sale o donație deghizată, prin intermediul unui tert străin, să discutăm dacă donațiunea deghizată în cazul de față, poate atrage consecințele dorite de părăți;

Considerând că, în drept, potrivit art. 938 c. c. soții nu-și pot face în timpul mariajului prin acte între vii sau prin testament, vre-o donație mutuală și reciprocă prin unul și același act; că deci, ceea ce este interzis este nu donațiunea în sine, ci numai întrebuintarea unui singur act;

Că de asemenea, potrivit art. 940 alin. 1 c. civ., soții nu pot să-și dăruiască indirect mai mult decât se permite prin art. 939 c. civ. ceea ce se traduce argumentând per a contrario că soții sunt liberi să-și dăruiască indirect quota disponibilă neatingând astfel drepturile legitime ale moștenitorilor rezervatari;

Că de altminteralea, în sprijinul acestui mod de a raționa intervine un argument de logică anume că, întrucât soțul donator poate să lase coticătea sa disponibilă oricărui ins străin, cu atât mai mult o poate lăsa propriei sale soții care, în majoritatea cazurilor, își are o bună parte de contribuție la alcătuirea averii soțului (In acest sens este marea majoritate a autorilor: *Planiol*, III, nr. 3253 și 3257; *Josserand*, III, nr. 1852; *Aubry et Rau*, ed. IV, VII par. 689 și 690; *Alexandresco*, IV, p. 1, p. 768, 769; *Hamangiu*, *Bălcoianu*, *Rosetti*

Bălănescu, vol. III, p. 703, etc. și jurisprudența cu diferența numai că aceasta face deosebire între acțiunea care sancționează alin. 1 al art. 940 c. civ. în cazul că se întrece coticătea disponibilă — acțiunea în reducere — și acțiunea în nulitate cu care sancționează alin. 2 al art. 940 c. civ., pentru donațiuni deghizate sau făcute prin persoană interpusă);

Că întrucât, în general, prin liberalități indirecte se înțelege atât liberalitățile făcute în mod deghizat cât și acelea făcute prin persoană interpusă, adică toate cari se fac pe cale piezișă (*Alexandresco*, vol. IV, p. 764), rezultă că prevederile art. 940 alin. 1 c. civ. sunt anulate de alin. 2 al art. 940 numai în ce privește calitatea de rezervatar a celui ce se pretinde atins în rezerva sa, căci, rațiunea pentru care a fost pus alin. 2 nu este alta decât de a sancționa în mod eficace mijlocul ingenios dar lăturălnic prin care donatorul încearcă să atingă rezerva erezilor rezervatari luându-le în același timp posibilitatea de a izbuti prin acțiunea în reducere ce eventual ar intenta, deoarece aceștia s'ar găsi în fața unui tert proprietar de drepturi cu acte oneroase deghizând donațiunea;

Că așa fiind și întrucât motivul care a condus pe legiuitor la înscrierea art. 941 c. civ. a fost și acela că sentimentele dintre soți, cari dictează scenele de generozitate darnică, sunt adesea variabile, putând chiar să dispară cu timpul, lăsând pe generos cu regretul împletit cu neputința de a se resgândi; că deci urmează să ținem seama și de această fațetă a problemei și să vedem chestiunea prin intermediul testamentului care o lămurăște deplin;

Având în vedere că defunctul a păstrat soției sale încă amintirea plăcută a traiului în comun de o viață de om; că pentru ilustrarea acestei de sine mulțumiri, a gratificat pe soție cu o treime din averea sa imobilă plus toată mobila; că deci probabilitatea unei nemulțumiri este desființată prin atitudinea de constantă recunoștință a defunctului;

Că față de aceste principii și potrivit dispozițiilor art. 937 c. civ., soțul donator poate oricând să revoace donațiunea făcută în momentele despre care am scris mai sus; că deci numai el este în măsură să considere că soțul gratificat nu mai merită darul; că deci moștenitorii rezervatari, ori nu, sunt obligați să primească actele săvârșite și nerevocate de autorul lor și nu le rămâne decât să atace cu acțiunea în reducere — și aceasta numai erezilor rezervatari, — eventuala depășire a coticăței disponibile; că întrucât erezii co-laterali, precum și legatarii universali, nu au acțiunea în reducere și cum de cujusul nu a făcut nici un gest care să denote nemulțumirea sa față de soție, ba din contră a gratificat-o și prin testament, urmează a se decide în cauză că părății nu au interes să dovedească cu martori donațiunea indirectă, căci, conform celor expuse — chiar dacă dovedesc acest lucru, ei nu au calitatea să exercite acțiunea în reducere și deci, în această ipoteză — nu pot să aducă în patrimoniul succesiunii suma datorită reclamantului;

Că de altfel chestiunea se rezolvă și printr'un argument de rațiune, căci ce interes a avut defunctul să uzeze de calea piezișă a donațiunei indirecte, prin persoana interpusă, când în lipsă de rezervatari, nimic nu-l împiedica să-i testeze întreaga avere, după cum parțial a și făcut;

Ar fi cineva lipsit de rațiune să uzeze de o cale atât de întortocheată, pentru a executa un act pe care nimic nu-l împiedică să-l facă pe căile directe acordate de lege și cum în speță nu s'a dovedit starea de spirit anormală a defunctului, urmează că și pentru acest motiv să se înlăture proba cu martori cerută ca neconcludentă în cauză.

Că așa fiind, pentru aceste motive, redactate de d-l jude Em. Odăgescu, Tribunalul respinge proba cu martori, și amână procesul, etc.

(ss) M. Druțu, Emil Odăgescu.

Grefier, (ss) Al. Șerbănescu